

**KOMENTAR NOVE UREDBE O KRITERIJUMIMA
ZA DONOŠENJE AKTA O MREŽI PREDŠKOLSKIH USTANOVA
I AKTA O MREŽI OSNOVNIH ŠKOLA**
„Sl. glasnik RS“, br. 80/2010

Na osnovu člana 29. stav 3. Zakona o osnovama sistema obrazovanja i vaspitanja („Sl. glasnik RS“, br. 72/2009 – dalje: Zakon) i člana 42. stav 1. Zakona o Vladi („Sl. glasnik RS“, br. 55/2005, 71/2005-isp., 101/2007 i 65/2008), Vlada Republike Srbije donela je Uredbo o kriterijumima za donošenje akta o mreži predškolskih ustanova i akta o mreži osnovnih škola („Sl. glasnik RS“, br. 80/2010, stupa na snagu 10.11.2011. godine – dalje Uredba).

Danom stupanja na snagu Uredbe prestaje da važi Odluka o kriterijumima za utvrđivanje mreže dečjih vrtića i osnovnih škola („Sl. glasnik RS“, br. 13/2004 – dalje Odluka).

Uredbom se propisuju posebno kriterijumi za donošenje akta o mreži predškolskih ustanova i kriterijumi za donošenje akta o mreži osnovnih škola. U odnosu na kriterijume koji su bili propisani Odlukom, kriterijumi propisani Uredbom su razrađeniji i usklađeni su u potpunosti sa opštim principima i ciljevima sistema obrazovanja i vaspitanja.

Akt o mreži predškolskih ustanova

Akt o mreži predškolskih ustanova, koji donosi skupština jedinice lokalne samouprave, predstavlja plan kojim se utvrđuje broj i prostorni raspored predškolskih ustanova, prema vrsti i strukturi koji obuhvata predškolske ustanove u svom sedištu i van sedišta u izdvojenom odeljenju odnosno objektu ili drugom prostoru, u skladu sa zakonom. Ovaj akt se donosi na osnovu kriterijuma koji su propisani Uredbom i čijom primenom se obezbeđuje jednakopravni pravo i dostupnost vaspitanja i obrazovanja svoj deci, bez diskriminacije i segregacije, potpuni obuhvat dece odgovarajućeg uzrasta za pohađanje pripremnog predškolskog programa, kao i obuhvat 75% dece predškolskim vaspitanjem i obrazovanjem do 2015. godine.

Mreža predškolskih ustanova mora biti racionalna, planirana po principu najmanje jedna predškolska ustanova u svakoj jedinici lokalne samouprave. Vaspitne grupe moraju biti celishodno formirane, na osnovu iskazanih potreba porodica za programom predškolskog vaspitanja i obrazovanja u celodnevnom, višednevnom ili poludnevnom trajanju (od četiri ili šest sati dnevno, ili šest sati dnevno do tri puta nedeljno) i potreba za posebnim i specijalizovanim programima ili drugim oblicima rada koje ostvaruje predškolska ustanova. Pri utvrđivanju mreže predškolskih ustanova mora se poštovati i demografski kriterijum, odnosno broj i uzrast dece na području jedinice lokalne samouprave i razvojni plan mreže za narednih pet godina, kada se uzima u obzir prirodni priraštaj dece i migraciona kretanja na tom području. Naravno, na mrežu predškolskih ustanova utiču i geografske odlike područja (veličina naselja, udaljenost i saobraćajna povezanost naseljenih mesta i sl.), kao i nivo ekonomskog razvoja jedinice lokalne samouprave. Specifičnosti lokalne tradicije, područja naseljena nacionalnim manjinama i nivo razvijenosti ustanova kulture predstavljaju kulturni kriterijum koji mora biti poštovan, a mora se uzeti u obzir ekološki princip i princip efikasnosti i efektivnosti (član 2. Uredbe).

Akt o mreži osnovnih škola

Akt o mreži osnovnih škola donosi skupština jedinice lokalne samouprave i predstavlja plan kojim se utvrđuje broj i prostorni raspored osnovnih škola koje obavljaju delatnost u svom sedištu i van sedišta u drugom objektu, u skladu sa zakonom.

Kriterijumi na osnovu kojih se pravi mreža osnovnih škola, a koje propisuje ova uredba, obezbediće jednakopravo i dostupnost vaspitanja i obrazovanja svoj deci i učenicima u osnovnoj školi, bez diskriminacije i segregacije i potpuni obuhvat dece i učenika odgovarajućeg uzrasta za sticanje osnovnog obrazovanja i vaspitanja u trajanju od osam godina odnosno u dva obrazovna ciklusa.

Mreža osnovnih škola mora biti racionalna i planirana po principu najmanje jedna osnovna škola u svakoj jedinici lokalne samouprave. Jedinica lokalne samouprave određuje područja sa koga se upisuju deca i učenici u osnovnu školu. Statusni kriterijum koji se mora poštovati odnosi se na veličinu škole je da se osnovna škola osniva kao posebna ustanova ako ima 400 učenika ili manje, u slučaju da na udaljenosti manjoj od 2 kilometra ne postoji druga škola. Odeljenja u školi se moraju celishodno formirati, na osnovu propisanog načina finansiranja u osnovnim školama. Demografski kriterijum, podrazumeva uzimanje u obzir ukupnog broja stanovnika i broja uzrasta dece na određenom području, a od uticaja je i razvojni plan mreže za period od četiri do osam godina. Jedinica lokalne samouprave izrađuje elaborat i srednjoročni plan optimizacije osnovnih škola, koji će takođe biti kriterijum pri izradi akta o mreži škola. Takođe, kao i kod kriterijuma za izradu mreže predškolskih ustanova, propisani su geografski, ekonomski, kulturni i ekološki kriterijumi efikasnosti i efektivnosti, koji se moraju poštovati (član 3. Uredbe)

Obaveza jedinica lokalne samouprave

Stupanjem na snagu Uredbe počinje da teče rok za izvršenje obaveze jedinica lokalne samouprave, koji je propisan članom 169. stav 3. Zakona.

Naime, jedinica lokalne samouprave je u obavezi da doneše ak o mreži predškolskih ustanova i akt o mreži osnovnih škola na svojoj teritoriji u roku od godinu dana od dana utvrđivanja kriterijuma.